

YHDENVERTAISUUS VALTUUTETTU

DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI

U 10/2016 VP

Esteettömyysdirektiivi

TyV 19.4.2016

Sama kohtelu ≠ yhdenvertaisuus

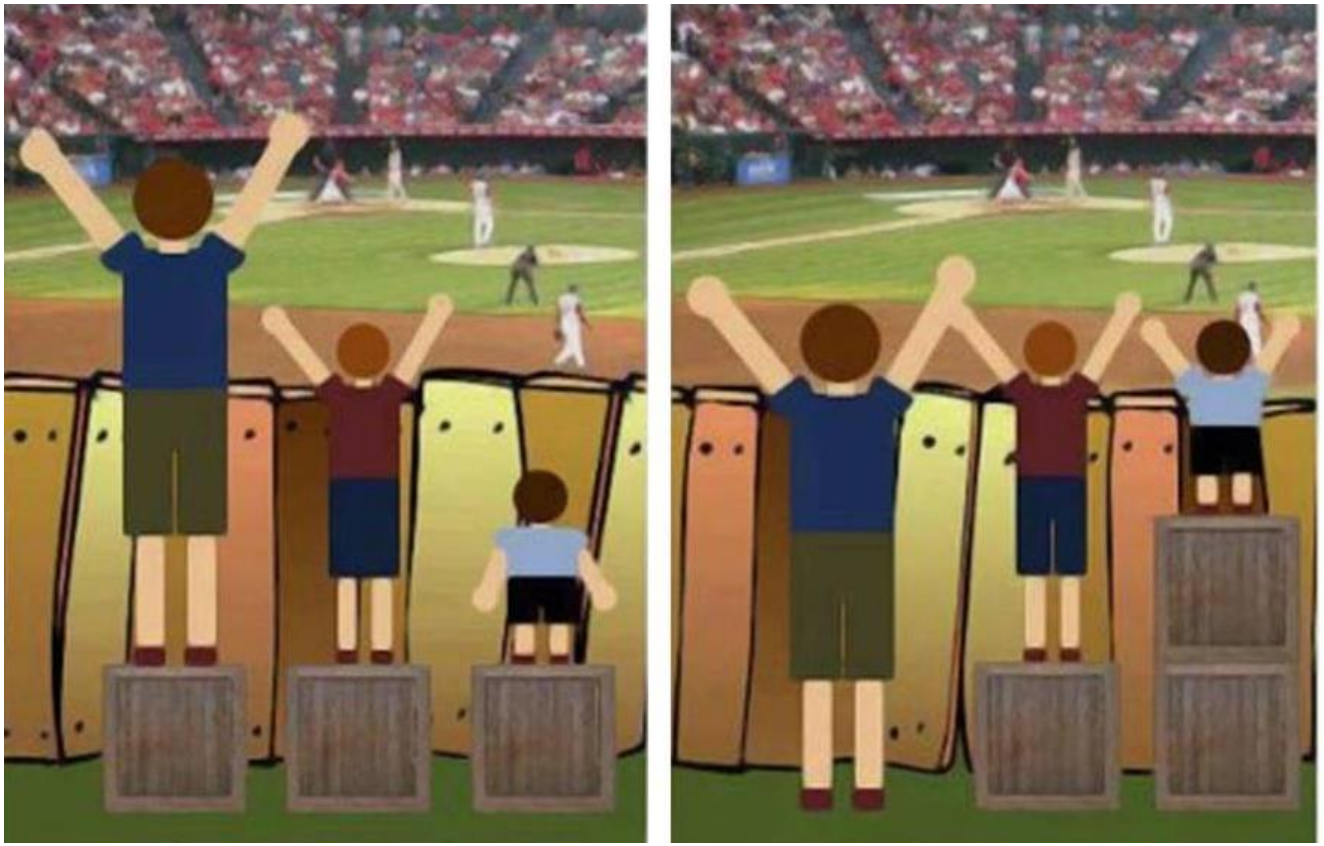

Esteettömyys

- Lähtökohtana, kun suunnitellaan ja toteutetaan muutoksia yhteiskunnassamme
- Erilaisilla ihmisillä on erilaisia toimintakykyjä, tarpeita ja toiveita
- Esteettömyyden ansiosta vammaiset henkilöt tai iäkkäät henkilöt pystyvät havainnoimaan, käyttämään ja ymmärtämään tuotteita ja palveluja yhdenvertaisesti muiden kanssa
- Sekä fyysinen että asenteellinen esteettömyys, tiedonsaanti
- Kohti digitalisoituvaa yhteiskuntaa

Esteettömyys

- Edistää ja mahdollistaa kaikkien osallisuutta ja yhdenvertaisuutta
- Poistetaan tuotteiden ja palvelujen käytön esteet ja ehkäistään niiden synty (esim. onko tuote tai kokouspaikka sopiva kaikille riippumatta siitä, onko henkilöllä alennettu toimintakyky tai vamma?)
- Huomioidaan erilaisten yleisöjen/käyttäjien tarpeet ja kohteen tarjonnan (tuotteen tai palvelun) helppo lähestyttävyys
- Perinteinen ratkaisu – > mukauttamalla vakiosovelluksia, vakiomalleja

Universal design – kaikille sopiva suunnittelu

- Universaalinen saavutettavuus/esteettömyys ja käyttökelpoisuus
- Suunnittelussa otetaan huomioon ihmisten erilaisuus, sosiaalinen osallisuus ja tasa-arvoisuus
- Ei tarkoita: yhtä ainoaa ratkaisua kaikille - yhtä ainoaa mallia tai suunnittelua, sen sijaan monelle sopiva ratkaisu, voi olla tarvetta käyttää apuvälineitä
- Käyttäjäkeskeinen suunnitteluperiaate - mm. rakennukset, suunnittelu, tuotteet, ohjelmat ja ympäristö
- Digitalisointi

Kohtuulliset mukautukset YVL 15§

- Tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset (yksilöllinen ratkaisu)

- Jotta vammainen henkilö
  - voi asioida viranomaisissa,
  - saada koulutusta, työtä ja yleisesti tarjolla olevia tavaroita ja palveluita ja
  - suoriutua työtehtävistä ja edetä työuralla.

- Kohtuullisuutta arvioitaessa otetaan huomioon
  - vammaisen ihmisen tarpeet,
  - toiminnan luonne ja laajuus sekä
  - toimijan koko ja taloudellinen asema sekä mukautusten arvioidut kustannukset ja mukautuksia varten saatavissa oleva tuki.

YVV:n näkemykset esteettömyysdirektiivistä

- Vahvistaa yleisellä tasolla vammaisten henkilöiden ja ikäihmisten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista

- Suomen kannassa tulee huomioida YVL:n säännökset

- Soveltamisala:
  - \+ kattaa sekä toimintarajoitteita että vammaisuuden, siten hieman laajempi kuin YK:n vammaissopimus
  - – rajoittuu sähköisten tuotteiden ja palveluiden esteettömyysvaatimuksiin, kokonaisvaltainen näkemys puuttuu
  - – Fyysisen ympäristön ja rakennetun ympäristön esteettömyys ulkopuolella? Yhdenvertaisuuslaki ja YK:n vammaissopimus kattavat molemmat.

- Direktiiviehdotus on hyvin tuotekeskeinen, palvelujen osalta ehdotukset eivät kattavia.

YVV:n näkemykset esteettömyysdirektiivistä

- Art. 18-19 markkinavalvonnasta: valvonta tuottajalähtöistä, kuka valvoo esteettömyyttä käyttäjänäkökulmasta?

- Ihmis- ja perusoikeuslähtöinen esteettömyysmääritelmä on yleensä lähtökohtana, esitys lähtee enemmän tuotteiden ja palvelutuottajien tarpeista

- Art. 22 merkitys jää epäselväksi. YVL:ssa selkeät velvoitteet viranomaisen kohtuullisiin mukautuksiin , tässä velvollisuus perustuu kustannus-hyötyarvioon.

- Vaikutusten arviointia tulee tehdä taloudellisten vaikutusten ohella myös perus- ja ihmisoikeus näkökulmasta

KIITOS.

YHDENVERTAISUUS
VALTUUTETTU
DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI